

مردم‌سالاری دینی و نظام حکمرانی نوین اسلامی

دکتر علی مرادزاده

www.ketab.ir

مردم سالاری دینی و نظام حکمرانی نوین اسلامی

چاپ اول، تیر ۱۳۹۹، شمارگان ۵۰۰ نسخه

دکتر علی مرادزاده. قیمت ۶۰۰/۰۰۰ ریال

صفحه آرای و ویراستاری: مریم مرادزاده. طرح جلد حسین مرادزاده

سرشناسه :	مرادزاده، علی، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور :	مردم سالاری دینی و نظام حکمرانی نوین اسلامی/ علی مرادزاده ؛
مشخصات نشر:	تهران: انتشارات آیت نادر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری :	۳۴ ص.
شابک :	ریال ۰۰۰۰۰۰-۰۰۰-۹۷۸-۹۶۹۴-۰۲۷-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
یادداشت :	کتابنامه: ص. [۵۲۱] - ۵۳۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع :	دموکراسی -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- Democracy -- Religious aspects -- Islam
موضوع :	دموکراسی -- جنبه های اخلاقی -- Democracy -- Moral and ethical aspects
موضوع :	دموکراسی -- ایران -- Democracy -- Iran
موضوع :	مشارکت سیاسی -- ایران -- Political participation -- Iran
موضوع :	اسلام و سیاست -- ایران -- قرن ۱۴ -- Islam and politics -- Iran -- 20th Century
رده بندی کنگره :	۱۴/۲۳۰BP
رده بندی دیویی :	۴۸۳۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی :	۷۲۶۷۸۹۶
تاریخ درخواست :	۱۳۹۹/۰۵/۱۲ تاریخ پاسخگویی: کد پیگیری: ۷۲۶۷۸۹۶

تهران: میدان امام حسین (ع) - بن بست برخوردار - پلاک ۳ - واحد ۳

تلفن: ۰۲۱-۷۷۶۸۰۰۵۶

آدرس و تلفن نویسنده: ۰۹۱۲۲۱۷۴۸۲۲ - moradzadeh583@gmail.com

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۳
بخش اول: مبانی، ارکان، اصول و بایسته‌های مردم‌سالاری دینی.....	۱۷
فصل یکم) ابعاد مفهومی و نظری مردم‌سالاری دینی.....	۱۹
گفتار ۱- ابعاد مفهومی.....	۱۹
گفتار ۲- ابعاد نظری.....	۵۴
فصل دوم) ارکان و عناصر مردم‌سالاری دینی.....	۶۹
گفتار ۱- ارکان و عناصر فکری و ایدئولوژیک.....	۷۰
گفتار ۲- ارکان و عناصر کارکردی و عینی.....	۷۵
گفتار ۳- شاخه‌های تقویتی مردم‌سالاری دینی.....	۷۹
گفتار ۴- مردم‌سالاری دینی در گفتمان انقلاب اسلامی.....	۸۳
گفتار ۵- دلایل مردم‌سالاری دینی.....	۹۸
گفتار ۶- وجوه اشتراک و افتراق مردم‌سالاری دینی و غیردینی.....	۹۹
فصل سوم) بایسته‌ها و اصول مردم‌سالاری دینی.....	۱۰۲
گفتار ۱- بایسته‌ها و محاسن مردم‌سالاری دینی.....	۱۰۲
گفتار ۲- اصول مردم‌سالاری دینی.....	۱۰۴
گفتار ۳- اهداف مردم‌سالاری.....	۱۰۷
گفتار ۴- پنج الگوی رقیب در مرحله تأسیس جمهوری اسلامی.....	۱۰۹
گفتار ۵- شایسته‌سالاری.....	۱۱۰
گفتار ۶- مدیریت برنامه‌دار تحولی.....	۱۱۳
فصل چهارم) کارآمدی مردم‌سالاری دینی.....	۱۱۴

- گفتار ۱- نصب عام ولی فقیه و نقش مردم ۱۱۷
- گفتار ۲- ابعاد و حدود اختیارات ولایت فقیه (رهبری) ۱۱۹
- گفتار ۳- شاخصه‌های کارآمدی نظام در دهه اول انقلاب ۱۲۲
- گفتار ۴- شاخصه‌های کارآمدی نظام پس از دهه اول انقلاب ۱۲۷
- فصل پنجم) الزامات اخلاقی در نظام مردم‌سالاری دینی ۱۵۲
- گفتار ۱- مبانی مفهومی و نظری موضوع ۱۵۳
- گفتار ۲- پایبندی به ارزش‌های اصلی جامعه ۱۵۶
- گفتار ۳- مهم‌ترین الزامات اخلاقی در عرصه سیاست و قدرت ۱۵۹
- فصل ششم) مشروعیت و بولیت نظام مردم‌سالاری دینی ۱۸۲
- گفتار ۱- مفهوم شناخت ماهیت الزامات مشروعیت ۱۸۲
- گفتار ۲- مبانی و منابع مشروعیت و تأمل حکیم آن ۱۸۹
- گفتار ۳- انواع و ابعاد مشروعیت ۱۹۷
- گفتار ۴- مشروعیت در حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران ۲۰۲
- گفتار ۵- ادله ضرورت حکومت دینی در عصر غیبت ۲۰۶
- گفتار ۶- بحران مشروعیت ۲۱۲
- بخش دوم: حقوق و تکالیف مردم، جریان‌ها و نهادهای مدنی ۲۱۵
- فصل اول) حقوق مردم و مبانی مردم‌سالاری در قانون اساسی ۲۱۷
- گفتار ۱- حقوق ملت در قانون اساسی ۲۱۸
- گفتار ۲- حقوق طبیعی و حقوق بشر ۲۱۹
- گفتار ۳- اصول اساسی حقوق مردم در جمهوری اسلامی ۲۲۸

- گفتار ۴- حقوق و امنیت قضایی مردم در مردم سالاری دینی..... ۲۳۵
- گفتار ۵- نسبت ولایت فقیه با قانون اساسی..... ۲۴۱
- گفتار ۶- حقوق و آزادی اقلیت های دینی و مذهبی..... ۲۴۵
- فصل دوم) فرهنگ سیاسی و جامعه پذیری در مردم سالاری دینی..... ۲۵۲
- گفتار ۱- تأثیر فرهنگ سیاسی بر مشارکت سیاسی..... ۲۵۳
- گفتار ۲- عوامل مؤثر در پیدایی و پویایی فرهنگ سیاسی..... ۲۵۴
- گفتار ۳- ارکان و الزامات فرهنگ سیاسی..... ۲۵۶
- گفتار ۴- معیارهای ارزیابی و تأثیر مردم در فرهنگ سیاسی..... ۲۵۷
- گفتار ۵- ادراک و ابعاد فرهنگ سیاسی و عناصر اصلی آن..... ۲۵۹
- گفتار ۶- سطوح و لایه های فرهنگ سیاسی..... ۲۶۱
- گفتار ۷- جامعه پذیری سیاسی و فرهنگ سیاسی در ایران..... ۲۶۲
- فصل سوم) نقش دستگاه های حاکمیتی در افزایش مشارکت..... ۲۶۸
- گفتار ۱- نقش دستگاه های نظارتی، اجرایی و رسانه ای در مشارکت افزایشی..... ۲۷۰
- گفتار ۲- مشارکت سیاسی مردم در رهیافت کارکردگرایان..... ۲۷۹
- گفتار ۳- عوامل و ارکان انتخابات و مشارکت سیاسی..... ۲۸۳
- گفتار ۴- مشارکت سیاسی مردم در منظومه فکری امام خمینی (ره)..... ۲۸۶
- گفتار ۵- مشارکت سیاسی مردم در منظومه فکری آیت الله خامنه ای..... ۲۸۹
- فصل چهارم) نصیحت و نقد و انتقاد در مردم سالاری دینی..... ۲۹۱
- گفتار ۱- نصیحت مسئولان و پیشوایان..... ۲۹۱
- گفتار ۲- نقد و انتقاد از دیدگاه رهبران انقلاب اسلامی..... ۲۹۶
- گفتار ۳- نقد و انتقاد در معارف و منابع دینی..... ۳۰۳

- گفتار ۴- شرایط و اقسام نقد و انتقاد سازنده ۳۰۸
- گفتار ۵- تفاوت نقد و انتقاد از مسئولان و مردم ۳۱۵
- گفتار ۶- وضعیت شناسی «آسیب‌ها_ آثار» نقد و انتقاد ۳۱۷
- گفتار ۷- نقدپذیری مسئولان و فعالان سیاسی در بوته نقد ۳۲۰
- فصل پنجم) نقش مردم در تثبیت و بقای مردم سالاری دینی ۳۲۳
- گفتار ۱- عوامل تسهیل کننده حضور و مشارکت آگاهانه مردم ۳۲۴
- گفتار ۲- نقش امام خمینی (ره) در حضور و مشارکت آگاهانه مردم ۳۲۶
- گفتار ۳- نقش آگاهانه‌ای در حضور و مشارکت آگاهانه مردم ۳۲۹
- گفتار ۴- مصادیق و کارکرد عینی مردم در جمهوری اسلامی ۳۳۵
- فصل ششم) شوراهای اسلامی بستر مردم سالاری دینی ۳۴۲
- گفتار ۱- جایگاه شورا و مشارکت در اسلام و جمهوری اسلامی ۳۴۲
- گفتار ۲- وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی شهر و روستا ۳۴۷
- گفتار ۳- راهکار افزایش کارآمدی شوراهای اسلامی ۳۵۱
- فصل هفتم) انتخابات بهار سیاست و تجلی مردم سالاری دینی ۳۵۱
- گفتار ۱- انتخابات بستر و مظهر مردم سالاری دینی ۳۵۲
- گفتار ۲- ضرورت‌ها و الزامات انتخابات ۳۵۳
- گفتار ۳- بایسته‌های حضور گسترده مردم در انتخابات ۳۵۶
- گفتار ۴- انتخابات ریاست جمهوری از منظر حقوقی ۳۵۸
- گفتار ۵- اهمیت انتخابات در مردم سالاری دینی ۳۶۳
- گفتار ۶- مداخلات و توطئه‌های انتخاباتی دشمن ۳۷۴

بخش سوم: کارکردها، آثار و پیامدهای مردم‌سالاری دینی.....	۳۷۷
فصل اول) نظم‌پذیری و جامعه‌پذیری در مردم‌سالاری دینی.....	۳۷۹
گفتار ۱- ابعاد توسعه پایدار.....	۳۷۹
گفتار ۲- مسائل و الزامات توسعه پایدار در مناطق محروم.....	۳۸۱
گفتار ۳- انسان؛ هدف و سرمایه اصلی توسعه.....	۳۸۳
گفتار ۴- نقش و جایگاه فرهنگ در توسعه پایدار.....	۳۸۴
گفتار ۸- عوامل و موانع توسعه پایدار.....	۳۸۶
فصل دوم) * استمات: مردم‌سالاری دینی «انقلابی گری، جهاد، عزت».....	۳۸۸
گفتار ۱- مدیریت جهادی و پیشرفت همه‌جانبه.....	۳۸۹
گفتار ۲- اهداف و ویژگی‌ها، مدیریت جهادی.....	۳۹۵
گفتار ۳- جایگاه مدیریت جهادی و ضرورت‌های آن در اسلام.....	۳۹۸
گفتار ۴- شاخصه‌های مدیریت جهادی - غیر جهادی و ابعاد آن.....	۴۰۵
گفتار ۵- عرصه‌های مدیریت جهادی: تربیت و مصادیق آن.....	۴۱۳
گفتار ۶- چالش‌ها و چالشگران مدیریت جهادی: انقلاب گری.....	۴۱۷
گفتار ۷- دستاوردها و آثار سازنده مدیریت جهادی: رشد، توسعه آن.....	۴۱۹
فصل سوم) نظارت بر نظام حکمرانی و مهار قدرت.....	۴۲۵
گفتار ۲- عوامل درونی مهارت قدرت و حکومت در مردم‌سالاری دینی.....	۴۲۹
گفتار ۳- عوامل بیرونی قدرت و حکومت در مردم‌سالاری دینی.....	۴۳۱
گفتار ۴- هنر متعهد و متعالی در مردم‌سالاری دینی.....	۴۴۰
فصل چهارم) اعتماد متقابل مردم و نظام در مردم‌سالاری دینی.....	۴۴۶

مقدمه

مردم‌سالاری به نظام سیاسی گفته می‌شود که با رأی و اراده مردم تأسیس و اداره شود. مردم در شکل‌گیری یا در اداره آن سهم بوده و نقش فعال و تأثیرگذار داشته باشند. مردم این رویکرد اگر در چارچوب دین تحقق یابد «مردم‌سالاری دینی» اطلاق می‌گردد. انقلاب اسلام ایران نوعی تحول اساسی، بنیادین و همه‌جانبه بر پایه اسلام را در عصر کنونی پدید آورده. مدل نظام سیاسی نوین و مطلوبی که برخاسته از انقلاب اسلامی است؛ مدلی بدیع و کمال‌ساز که ساقه جذاب می‌باشد که تفکر و روحیه و رفتار انقلابی‌گری و تحول‌خواهی و ظلم‌نیزی و عدالت‌خواهی را در ملت ایران و به تبع آن در ملت‌های آزاده جهان احیا کرده است. جمهور اسلامی و به عبارت دیگر مردم‌سالاری دینی در ابتدا هم برای مؤمنان و برخی عالمان دین تازگی داشت و هم برای دنیای سکولار مقهور لیبرالیسم و مردم‌سالاری مرسوم آن، ناشناخته و حتی غافل‌گیر کننده می‌نمود. این مدل حکومتی اما به سرعت مرزهای جغرافیایی و فکری را دور زد و خود را پدیده غالب و شگفتی‌ساز قرار داد و به مدل تازه و بی بدیلی تبدیل شده است.

مردم‌سالاری دینی خیلی سریع برای ملت‌های مسلمان بهام‌بخش گردید، صدور این الگوی نظام سازی خودبه‌خود و بدون لشکرکشی و حتی بدون صرف هزینه مادی صورت پذیرفت. صدور مردم‌سالاری دینی مرهون عوامل و علت‌های گوناگونی است. این اقدام به علت هویت و ماهیت توأمان دینی و مردمی از یک‌سو، آوازه جذاب و شوق‌انگیز امام خمینی (ره) از سوی دیگر، تأثیر آن در نظام سازی، دولت سازی و تأسیس نظام جمهوری اسلامی و سقوط رژیم سلطنتی بود. علاوه بر این، می‌توان بر توانمندی و کارآمدی این نظام در ایستادگی در برابر استکبار جهانی و تمامی قدرت‌های سلطه‌گر و عوامل منطقه‌ای آنان و جریان‌های نفاق و الحاد و التقاط نیز در این خصوص اشاره کرد.